

370 ^{8/5} ⁽¹²⁾ ^{index} ¹⁰⁻¹⁶ ^{3 1/2 p} ⁽⁵³⁾ ^{revised} ^{27/5/45} ^{30/8/39} ^{dup 8} ^{1/5}
 Customs and beliefs of Molepo tribe in connection with pregnancy, birth and infancy
 Mafsoalo
 J. Kgoadi Mpe
 K34/5

Mosadi oa moimana ga a dumelole go tjira ka difate go la leteng di shele ge a ile a tjira ga a sa boea o tla boea mola a belegile. O apara moidisho molaleng, moidisho bona o chetjoe ka thebejaneng. Ge a la go tšela noka e kgolo o soanetje go o chela sedteng a koma le ge a la go tsina motšeng o shele ke go thibela makhōma le meriti meriti ke bahlotlo gadi, mafahlana le dithula. bana ba go tjolla maoto pele. le ba go mela meno a ka go tjimo pele 'Mashika' Ngoana la sa ilelang, bana ka go ba le makhōma. Dijo tje moimana sa soanilang go di ja ke: Melatja, Masui a bodila, mafodi le majjoe, gape a se ke a noa metci kudu. Mesho mo a ka shoma ge e se ge a fokola. Ga a soanela go bona moho ga soanela go bona shaking la dikgomo ga a soanela go ja nama ea phofole e rapolletjeng. Ga go na phapano kaparong, ge e se ge e ba a hlelwa ke bana kudu oa apara khaloana la naledi kapa thari. Ga a iletjoe monna ga gona motadomo arolang melokong ea bo o dula ka gae. Ge e se ngoetjana bona e la setšwetji ga gae. O tabalelwa kudu ga a soanelwa ke go kopish oa go chosha ge kapa mokgo ope le ope o ka mokhuishang bohloka ke motho oa thobela la hlompshoa. Ga a ganeloe le seda se dumang ge e se ge se segona. Monna o soanetje go mo itela a seke a la ba sading ba shele. Ge a belego banenyana kapa bashi nane feela ba le fetola ga dihlatse. Ke ka kotse kapa bolotji a ka belegang ngoana la sa hlama tšeng. Ga go ka moo ngoana a ka dirang go re

a soane le eo e seng motswadi va gage.
 Kopano e tee e imisha mosadi monna le gea
 ka gana go joalo Matjatji a boima ga a is
 tsepe go tsejwa go di Kgoedi. Mosadi oa
 moima a ka nwa dihlare tja go godisho
 ngoana feela tje ka se beng le kotsi go seo
 a se imiloeng. O hlabela lehlaka ga tee mutha
 a petoang ke Kgoedi ea pele a apishwang mo-
 ishwa a ka hlaphiswa a shililwa ge a ne di-
 hlabi. Ga a soanela go ipofa ga lejoa dinokeng
 Ge a etjwa ditlogonyeng ga a soanele go fa
 motho kgong tja mathamo o mo fa tje wa
 gare ga ngata. Matswalo a alafiswa ge a ne
 merokelo "Matswalea tjang masui" Ge libaka la
 go belega le batametji ga go lokishoe selo. Seso
 tho se re u se ke wa shoga thari u se wa bono
 ngoana. Se imiloeng ke mosadi ga se tsejoe
 goba ke moshimane kapa ke mo setsana pele go
 pele go. Se gopoloa goba motho ka Kgoedi ea
 bohlang. Mpa e ka nchoa ka dihlare ke mota-
 to o mogobo boloi, le go fihloa goa fihloa motho
 ea joalo ga a ka tsejwa va hlaphiswa. Se epe-
 loa moo se tjoetjeng gona e seng naging ka
 ntlong e se re naga ea shilafela. Mosadi ea
 sentjeng oa alafiswa go re a seke a seny-
 gape oa kgalwa. Go belegelwa ka ntlong mutha-
 leng go beoa lepheko loapeng Babelogishi
 ke bo Mape moima ^{kapa} Mape monna oage le me-
 loko e kgasui. Go beoa lepheko loapeng go
 tšena basadi le bana ba sa hloa ba etjwa
 matswalo go bona ngoana ge a see ka lepheko-
 ng. Ge go le thata pelagong o noesha dihlare feela
 a ba rutheja metse ba mothoba ga go na mahlale
 a diatla a ka shomishoago

Bothata bo ka hlagishoa ke boloetji meloko le jona boloi kapa go se ikilele ga monna ga go dioe sedimo kapa eng, ge a palitji dihlaré ke go shita lea eka a sa tjo belega ngoana oa hlokomeloa ke makgobagè 'Mago' 'Mage' 10 ontji oa dihlaré^{gore} a hlapishoa ba mothala kapele go tla go kgareng go ea fase ba putlisha ba tse ba motlotša mele ka sona sela a sevelang ba tse ba mo fa mmage. A re ge a mo nyancha a tlotja sehlare seo matsoeleng. O sewa ke bona ba belegishi a baya tlama kala ba sea ka phatja ea lehlokanoko e seng mphaka. Mashalala a epelwa ka gona ka mo ntlong eo a belegetjoeng go lona. Mafahlana ga a thabeloe a bolaoa go na semetseng a ka a epelwa ke bohlole go belega mafahlana, ba re motho ga se kgomo. Go na le lelote le belega ng Mafahlana, Ngoana ea sa hlr matsegen o dirwa ke boloetji jwa batswadi ba gage kapa boloi. Motsotji o tjola ntle ka tjatji la bone a ka kopana le monna mola ngoana a abula mola motsotji a tjvelang ntle a kaea kgonyeng le nokeng le lepheko lea tloshoa n'lele monna a se sea kopana le mosadi ba a alafioa. Batho ba shile ga ba dumeloa go teena ka ntlong ea motsotji ka go boifa meriti le makgoma ge kalana e oele ba e epela mola go ba epitji go mashalala ngoana o'a alafioa a tjola ntle ka lona tjatji la bone ba bega gore ngoana o goatje ge kalana e oele. Batho ke gona ba ka tlang go bona ngoana.

Mohla ngoana a etjwa ntlong go hlajwa thari.
 Banna ba tla rege ba apela sebeta eaba
 ba na ba e shoga. Basadi le bakgethoko ba tla
 mantjiboa ba tla ba ja mogoddi. Maga ngoa
 na ga^{aye} le eena gohle moo a lang, o mo
 shadi^{ha} gae le mofedi oa gae. Legona
 ga a ka ea mahlang le manyanyeng o
 soanetje go re ge a thoma go mo nyarucha a
 mo komitsho sehlare sa go thibela meriti.
 le makgoma. Ludi ea thari e nchoa ke rra
 ge ngoana. Ha e le oa pele a belege tjoa ga
 ka-kgoloage e nchoa ke eena ba rege ba tli-
 sha ngoana ba tla ba roele jwala le hlogo
 ea pudu lo. Ba gabo ngoana ba tla tloga ba
 dia jwala ba isha ga ka-kgoloage ba rege ke
 jwa golela mmutedi. Ge ka gae go ne mkgokoto
 ke eena ea hlokomelang lesa go le lesa lego le
 hlapisha; ge^{ke} a sego^{di} phethoa ke mmalo. Mope-
 pi ke oa mosegare. Ge ma lesa a e tjwa kgole-
 hlokomela go fokotja mekgato pele a seanyi-
 sha ngoana. Ge ma ngoana a se na mekgata a
 ka olofia a chisha, ge go padile ngoana' bo
 mage a ka mo ancha ga go mola to tloelano
 le bana ba bangue ea dumelloa baling sa di-
 phopang le dintoa baloedi ke bona ba di bo-
 nang ba be ba di lamole. Ba tjwang meno^{ka}.
 godimo ba bitjwa mashaka. Ba be ba bolaiwa.
 Meno^{ga} sa tjoa le ge a etjwa ngoana o apesha
 ditsegela molaleng, ba ne ba mo gohla-gohla
 ka tjona marinining, go re a tla se kea
 tsvenyega ge a etjwa meno^(baana) Ditsegela
 ke di kopana tje tjwang leatleng. Ge meno^a ma
 joisha ba bona a hlatja a chologa ke gona ba ka

mo a lafang. Ngoana oa pele o re go tshoeshoa a
 ishoa ga ka-Ngolwage le go oetjwa o oetjwa. Kebo-
 na. Ba tla re 'ge ba ea go mitja ba ea le Ngomo.
 Oa. Mafeliso ke ngona oa 'Máge. Chivana e otloa
 ga makgwa oena. Ngoana a ka rewa lebitso lefefe
 lefe la joana. aho Mapula 'maphefo, 'Mantwa,
 'Mamochabo 'Matlala, 'matjaji' ge e le ngoanana
 a belegile mohlá makgwa ea maina ao. Bashi
 mane ke bo: Puleng, Phefo, Mochabo Sera,
 Tlala. Letjaji etc. Ke maina joana. Mohla
 bana ba rewa ^{maina} go diwa joala, goa botjwa bo ka-
 Ngolwage le meloko ea ba mnyana ba rewa
 maina a gabo bona, ba rewa ke Rkabo moqo
 ke tshoanelo ge ~~no~~ ngoana a reeleloa wa Ngolwage
 malomage le ba bang ba meloko eabo, e seng
 motho feela oa teela. Bana ba ka no reana ma-
 ina e sethaka eupja la moseleloa lonaga
 le lahloe ke lona le legolo. le basadi le ba-
 nna ba no reana. Motsoadi bitja ngoana
 oa ge ka sereto. ^{o re} ~~o re~~ Tamela, Phaahle ~~o re~~ Serogdi
 etc ke go mo godisha. Bagoera ba re: 'Marena
 mphato, le monna-mongoi: Ke Ngodishano.
 Magarenga monna le mosadi oa gage
 kapa oa e mong, ba bitja ka leina la
 ngoana joale ka: 'Máge puleng, 'Máge sefako
 Papago Tseke, papage Tebogo etc. Mosadi
 mohlana a bekoang o rewa lebitso la boya-
 di. Ba re ke: 'Máge mokete. Etilo ba leina
 la ngoana ea tla mmelega ke bitso la
 a tlang go bitjwa ka lona ke bohe, le gea
 sea tloa a eba le ngoana Batswadi ba
 ka bitja ngoana 'Máge Pello kapa Papage
 Chipu ka leina la maina ke go mo godisha
 Mosadi ga a bitji monna oa gage ka lebitso
 ke moila oo. IKMPE Endo end s 370